

PROTOKOL fra

(06/2020)

SSFs hovedstyrelsesmøde

Tirsdag den 15. september 2020, kl. 18.30 på Slesvighus

- Delegerede: Andrea Holte, Annemarie Erichsen, Anne Mette Jensen, Bjørn Egeskjold, Daniela Caspersen, Fred Witt, Gitte Hougaard-Werner, Karen Scheew, Kirsten Futtrup, Kirsten Vognsen Weiss, Knud Ramm-Mikkelsen, Lars Nielsen, Nadine Baumann Petersen, Niels Jørgen Hansen, Reidar Fischer, Sven Nielsen, Steen Schröder, Tine Bruun-Jørgensen, Viggo Jacobsen
- Andre: Anita Börner, Claudia Jans, Erik Fredens, Gerd Pickardt, Ilwe Boysen, Jens A. Christiansen, Kay von Eitzen, Kerstin Pauls, Kim Andersen, Lars Erik Bethge, Lars Petersen, Lars Thomsen, Leif Volck Madsen, Marike Hoop, Martin Wolf (teknik), Michael Oetzmann, Niels Ole Krogh, Nina Lemcke, Rasmus Meyer, Rüdiger Arp (teknik)
- Afbud: Andreas Berg, Elsbeth Ketelsen, Peter Hansen, Petra Katja Mohr, Tine Andresen
- Protokol: Optagelse på bånd, JAC/cj

Dagsorden:

01. Spørgetid for medlemmer af foreningen, jf. vedtægternes § 12, stk. 8.
02. Mødet åbnes – beslutningsdygtighed jf. § 4 stk. 4
03. Valg af dirigent.
04. Godkendelse af den åbne protokol fra den 27. august 2020.
05. Fastlæggelse af den endelige dagsorden.
06. Formandens beretning.
07. Effektiviserings- og strukturmuligheder. Status og det videre forløb.
08. Nyt fra SSFs udvalg.
09. Kulturudvalgets beretning v. Knud Ramm-Mikkelsen.
10. Danevirke Museum, beretning v. Lars Erik Bethge.
11. Billedsamlingsudvalgets beretning v. Erik Fredens.
12. Det Humanitære Udvalgs beretning v. Leif Volck Madsen
13. Eventuelt.
14. Lukket møde.

Der serveres et traktement.

Formanden byder velkommen til hovedstyrelsesmødet og orienterer om de Corona-relaterede regler, der gælder på Slesvighus. Herefter spising.

1. Spørgetid for medlemmer af foreningen, jf. vedtægternes § 12, stk. 8.

Der er ingen medlemmer til stede, og der er ikke nogle spørgsmål.

2. Mødet åbnes – beslutningsdygtighed jf. § 4 stk. 4

Mødet åbnes, og der er 19 stemmeberettigede hovedstyrelsesmedlemmer til stede. Dermed er hovedstyrelsen beslutningsdygtig.

3. Valg af dirigent

Formanden foreslår på forretningsudvalgets vegne Kirsten Futtrup, og spørger om der er andre forslag. Det er ikke tilfældet og Kirsten Futtrup er valgt.

4. Godkendelse af den åbne protokol fra den 27. august 2020

Dirigenten takker for valget og gennemgår dagsordenen.

Steen Schröder påpeger, at der i protokollen står, at "Dirigenten godkender beretningen efter håndsoprækning fra hovedstyrelsen". Da det ikke er dirigenten, men hovedstyrelsen, der godkender, beder han om anden formulering fremover, der beskriver dette.

Dirigenten konstaterer efterfølgende, at hovedstyrelsen godkender protokollen fra det åbne møde enstemmigt efter håndsoprækning.

5. Fastlæggelse af den endelige dagsorden

Dirigenten bekendtgør, at der under pkt. 14 er et lukket møde. Der er ingen forslag om ændringer af dagsordenen eller tilføjelser. Mødet fortsættes i henhold til den udsendte dagsorden.

6. Formandens beretning

Siden vores ekstraordinære hovedstyrelsesmøde den 27.8.2020 har der ud over amtsgeneralforsamlinger, kun været enkelte få møder.

Lad mig herfra endnu engang ønske de ny- og genvalgte tillykke med hvervet og god vind fremover. Nye ansigter i hovedstyrelsen – som formænd er det Nadine Baumann Petersen og Viggo Jacobsen

og som nyvalgte amtsrepræsentanter er Daniela Caspersen og Andrea Holste også med i dag. Hjerteligt velkommen til jer alle fire og velkommen også til de genvalgte repræsentanter.

Samrådsmøde den 31.8.2020

På samrådsmødet havde vi blandt andet forvaltningschefernes rapport vedrørende effektiviserings- og strukturmuligheder på dagsordenen. Diskussionen skulle føres ud fra nogle klassiske dilemmaspørgsmål, som vi nævnte ved sidste hovedstyrelsesmøde.

Det handler om et fælles værdigrundlag, om at klarlægge, hvad det er, vi som dansk mindretal står for, hhv. vil stå for – og derefter hvad vores struktur skal kunne.

Alexander von Oettingen modererede gennem punktet på fremragende og lettere provokerende vis. En spændende og interessant debat, der dog ikke umiddelbart førte os tættere på et mål. Foreningerne og institutionerne skal nu have det ud til debat og dialog i mindretallets basis og samtidig afholder Samrådet et lukket møde den 31. oktober, hvor vi vil få 3 forskellige oplæg til inspiration, og her fastlægges så det videre forløb.

FU's tanker omkring det kommende arbejde i SSF tager vi under dagsordenspunkt 7.

Præsidiemøde 2020 – og nu 2021

Genforeningsårets arrangementer og festligheder, samt de grænseoverskridende aktiviteter, der skulle have været gennemført i løbet af foråret og sommeren 2020, blev som alt andet lukket ned medio marts.

Cirka 300 arrangementer nåede at blive afholdt inden nedlukningen, mens der er omkring 800 ændringer i form af aflysninger, udsættelser eller tilpasninger i perioden fra 14. marts og frem til 12. juli, 2020.

Der er foreløbigt godt 350 arrangementer i kalenderen frem til november 2020, og vi håber, at de kan gennemføres.

En del af de planlagte aktiviteter er fremlagt til foråret 2021, så vi har fortsat noget til gode, og her kan blandt andet nævnes en minifestival i København om genforeningen, Operaen "Grænsemageren", "Romeo og Julie" og Sangerfesten på Skamlingsbanken. I kan følge med på Genforening 2020s hjemmeside.

På trods af nedlukningen har der alligevel været høj synlighed i medierne. DR har blandt andet været en stærk medspiller, både med udsendelsen "Grænseland" og landsdækkende program på selve genforeningsdagen den 15. juni.

Kulturministeriet har fået lavet en kendskabsundersøgelse i Danmark, der på trods af Corona-aflysninger, dokumenterer et markant løft i danskernes kendskab til grænselandets historie og dermed også til mindretallet.

Der er enighed i Præsidiet om, at det er lykkedes at gøre 100-året til en national begivenhed. Vi håber at kunne trække gejsten med ind i 2021.

Sydslesvigudvalgets besøg d. 10.-11. september 2020 og mødet med kulturminister Joy Mogensen i Husum

blev aflyst p. g. a den seneste udvikling i Covid19-smittetallene, især i Københavnsområdet. Udvalget prøver at gennemføre turen på et senere tidspunkt. Det er ærgerligt, men forståeligt, da udvalget både skulle besøge skoler, dagsinstitutioner og forsamlingshuset i List, og der på trods af alle nødvendige hygiejnekoncepter nødtigt skulle skabes en unødvendig smittekæde.

Sæson-åbningskoncert

Fredag den 11. september åbnede Sønderjyllands Symfoniorkester under ledelse af Johannes Wildner årets sæson med en koncert i Deutsches Haus. Et mindre Symfoniorkester, godt fordelt på scene og gulv, præsenterede Beethovens Klaverkoncert nr. 1 og efter en kort pause Symfoni nr. 1. Der var lidt over 100 publikummer, og det var en dejlig oplevelse på trods af alle restriktioner.

Afsluttende bemærkninger og SSF i Corona-tiden

Jubilæumsbogen bliver præsenteret for få – også grundet Corona – indbudte gæster den 25. september 2020 kl.17 på Flensborghus. Vi håber at kunne gennemføre arrangementet.

Vi planlægger stadig at kunne fejre hhv. markere SSFs 100 års fødselsdag til efteråret, men intet er sikkert endnu.

Desværre er årets folketingsstur til København aflyst grundet Corona. Der vil måske blive gennemført et lille dansk-tysk møde på Christiansborg frem for det store planlagte arrangement. Kun Generalsekretæren og undertegnede får mulighed for at deltage. Så også her har vi noget til gode til næste år.

Desuden arbejder vi stadig med SSFs værktøjskasse og kommer snart med et udspil. Den er ikke glemt oveni alle aflysninger og hygiejnekoncepter.

Der bliver kun tilbage at ønske os alle god arbejdslyst med de ting, vi hver kan gennemføre, lokalt, regionalt eller på landsplan. Helbredet kommer altid først, men kultur bygger på fællesskab og samvær, så lad os håbe, at vi snart må være sammen på en mere naturlig måde.

Tak.

7. Effektiviserings- og strukturmuligheder. Status og det videre forløb.

Formanden påpeger, at opgaven nu består i at få en bred debat i SSF omkring effektiviserings- og strukturmulighederne. Hvordan gribes det an? Hvordan motiveres tillidsmændene til at tage emnet op? Hvad skal drøftes? Ideer til at skabe en debat kunne være at:

- Amterne kunne organisere møder på tværs af distrikterne.
- Amterne kunne organisere et amtsmøde, hvor forretningsudvalget og Jens A. Christiansen inviteres.
- Amterne kunne afholde formandsmøder.
- Der kunne organiseres 3-4 regionalmøder med eksperter.
- Der kunne afholdes delegerede møder forud for Landsmødet.
- Amterne kunne lave en digital rundspørge.
- Som punkt på generalforsamlingerne i 2021.

- Der kunne arrangeres et særligt klausur-møde, hvor der kunne være gruppedrøftelser omkring målsætningerne og dilemmaerne samt det organisationspolitiske spørgsmål om, hvor langt SSF er villig til at gå i strukturudviklingen. Hvilke kerneopgaver er man villig til at afgive eller slet ikke afgive?

Spørger til, hvad amterne kunne tænke sig at tilbyde deres medlemmer og opfordrer til tilkendegivelser.

Sven Nielsen orienterer, at der i Flensborg Amt startes i distrikterne, men efterlyser materiale, der er lettere tilgængelig og komprimeret, da den store rapport ikke kan udleveres til bestyrelsesmedlemmerne. Efterfølgende vil Flensborg Amt tage det op på amtsplan.

Nadine Baumann Petersen orienterer om, at amtsstyrelsen i Husum Amt ikke helt har fundet ud af, hvordan det kan gribes an, men har planlagt et formandsmøde med et kort oplæg fra ét af forretningsudvalgets medlemmer eller Jens A. Christiansen, hvis dette er muligt. Det skal være kort, konkret og i et let tilgængeligt sprog.

Niels Jørgen Hansen fremlægger, at Rendsborg-Egernførde Amt har overvejet et digitalt spørgeskema. Det er ikke alle, som man kan nå på denne måde, men de fleste vil kunne give deres tilkendegivelser på denne måde. Ud over det, bliver der afholdt fællesmøder, hvor emnet bliver taget op som punkt på dagsordenen.

Dirigenten opfordrer til, at man skriver, mailer eller ringer til forretningsudvalget med de forslag, der måtte være.

Jens A. Christiansen takker for tilkendegivelserne og orienterer om, at FU har drøftet, hvordan der arbejdes videre på hovedstyrelsesplan parallelt med det, der foregår på distrikts- og amtsplan.

Der er mulighed for at arrangere et ekstra hovedstyrelsesseminar en lørdag formiddag i løbet af efteråret.

En anden mulighed er at afholde et ekstra hovedstyrelsesmøde med en struktur, der tilgodeser muligheden for at drøfte i mindre grupper eller to og to. Det kunne f.eks. være den 27. oktober 2020. Der er lang tid til Landsmødet, og der er ikke flere møder inden da. Derfor kunne man indkalde til et arbejds møde, hvor det er det eneste punkt på dagsordenen. Det ville være på en hverdag.

Da der ikke er kommentarer, konkluderer Jens A. Christiansen, at der indkaldes til et ekstra hovedstyrelsesmøde, hvor drøftelsen af emnet er det eneste punkt på dagsordenen.

Forsamlingen samstemmer.

8. Nyt fra SSFs udvalg.

Tine Bruun Jørgensen, Teater- og koncertudvalget, orienterer om, at der ved teaterforestillingerne fremover skal være 2,5 meter mellem skuespillerne, ellers skal de bære mundbind. Det kan teatrene ikke imødekomme alle sammen, hvilket betyder, at "Sværdet i stenen", "Emma ude af takt" og "Et dukkehjem" desværre må aflyses. Det er teatrenes beslutning, at de ikke kan optræde under disse betingelser, til dels fordi der bliver sunget i en stor del af forestillingen, til dels at der er kropskontakt mellem skuespillerne.

Den første koncert er blevet afholdt, og både publikum og avisen var begejstrede. Orienterer om Coronareglerne til arrangementerne. Man skal registreres, gå ind med mundbind og så kan arrangøren enten vælge, at publikum sidder uden mundbind med 1,5 meters afstand eller i skaktern med mundbind. Det er ikke afgjort, hvilket koncept man vælger at køre efter. Der bliver gennemført så meget som muligt.

Lene Lass og Natalie Aumüller har tilkendegivet, at de ikke står til genvalg på Landsmødet, hvilket betyder, at de to pladser skal genbesættes. Fortsætter selv gerne i udvalget, men helst ikke som formand. Teaterseminaret i Esbjerg i november 2020 gennemføres indtil videre, dog kun med 3 personer fra udvalget. Resten af udvalget kan følge forestillingerne digitalt.

Udvalget beder om at få en ændring af vedtægterne for Teater- og koncertudvalget, så der er mulighed for at vælge to suppleanter, der kan træde til ved arrangementer og udvalgsmøder og andet, hvis der er udvalgsmedlemmer, der er forhindrede af forskellige årsager. Er klar over, at det ikke kan besluttes her og nu, men nu er ønsket ytret, og det kan muligvis drøftes på Landsmødet.

Fred Witt, Årsmødeudvalget meddeler, at der ikke er noget nyt fra Årsmødeudvalget.

9. Kulturudvalgets beretning v. Knud Ramm-Mikkelsen.

Indledning

Kulturudvalget er et af SSFs faste udvalg, og hvert år er det en stor fornøjelse at kunne få lov til at berette om året, der er gået, siden sidste landsmøde.

Kulturudvalget består af 4 medlemmer plus formanden, og når vi mødes, deltager kulturkonsulenten altid samt ofte én eller flere af Generalsekretariatets medarbejdere.

Vi samles normalt ca. 8 - 10 gange pr. år og får på møderne en orientering om afviklede arrangementer; tager stilling til diverse ansøgninger; tager stilling til, ofte mange, tilbud fra musikere, grupper, foredragsholdere, kor, kunstnere og mange andre, der gerne vil på tur til Sydslesvig og have mulighed for at vise, hvad de kan. Derudover overvejer vi, hvad udvalget selv kan sætte i værk – og om vi måske kan inspirere andre til at afvikle diverse arrangementer. Og endelig, meget vigtigt: Vi får en orientering om, hvor vi p.t. står med økonomien. Med de mange løbende arrangementer kan det være svært at bevare overblikket over økonomi. Det er derfor særdeles vigtigt, at vi har ret præcise tal, når vi skal bevilge eller afslå ansøgninger.

Vi arbejder naturligvis inden for de vedtægtsbestemte formål, der siger, at vi skal gennemføre og støtte folkelige og kulturelle aktiviteter samt foredrag på amts- og distriktsplan og arrangere primært ikke-klassiske koncerter. Denne sætning har jeg og mine forgængere brugt de seneste mange år i vores beretninger. I år ville jeg lige tjekke, hvad der egentlig står på SSFs hjemmeside. Der står kort og godt:

Kulturudvalget arrangerer pop-, rock- og jazzkoncerter, poetry slam og andre moderne kulturtilbud for SSF. Det understøttes af SSFs kulturafdeling.

Det gør vi. Blandt andet.

Arrangementer 2019/2020

En læsning af årsberetningerne tilbage i tiden vil vise en sand stjerne række af store og dygtige kunstnere – ofte musikere, som det har været muligt at præsentere for foreningens medlemmer. Der har gennem årene været en virkelig spredning af genrer, og hele Sydslesvig, mener vi, har været dækket godt ind i tilbud.

Listen af arrangementer inden for det sidste år vil også i år tilføje nye, gamle, store og gode navne, selv om listen af meget kendte årsager ikke vil blive så lang som ønsket, håbet og planlagt. Og nu er jeg kommet et stykke ind i beretningen, inden jeg kommer ind på C-ordet, som virkelig har sat sit præg på dette års kulturarbejde.

Men inden det kom så vidt, blev der naturligvis afviklet en række arrangementer. Jazz i Medborgerhuset i Egernførde er en god klassiker, der hver gang trækker et fint antal tilhørere. I efteråret var det sangerinden Birgitte Soojin, der kom med, som det hed: Friends. En fin aften. Der er også altid en række julearrangementer: Blandt andre: Nordisk Jul med Helene Blum & Harald Haugaard feat. Esbjörn Hazelius. I år i Slesvig med omkring 300 publikummer i, hvad der blev kaldt et fantastisk arrangement. Mark og Christoffer – igen igen – med en masse gæster i Flensborghus. Og så var der Funky Jul i Slesvig: Chris Grey and The Blue Spand gav koncert lige inden jul. Julemåneden begyndte faktisk d. 1. december med endnu et samarbejdsarrangement med firmaet Mittendrin GmbH, der ofte har gode danske og nordiske navne, hvor vi går i samarbejde. Denne gang var det gruppen Árstíðir, fra Island, der samlede næsten fuldt hus i Flensborghus' sal.

Med 680 betalende publikummer er Nytårskoncerten med Lauseniiana i Harreslev vist vores største, faste kulturelle arrangement. Det er en stor omgang at få det hele organiseret, men det er samtidig en meget flot begivenhed, der er gennemført i mange år af distriktet i Harreslev. Jeg kan kun anbefale koncerten, der hvert år byder på festlig musik, spillet af et stort hold dygtige amatører, og hvert år med meget dygtige professionelle solister.

I løbet af februar var vi også blandet ind i koncerter med sangerinden Indra; en irsk aften med Downtown Dynt i Kobbermølle; den danske folkgruppe Phønix i Vanderup og Rebecca Lou, som VestKystKultur havde valgt ud.

"Jazz på Flensborghus" nåede 2 af de 3 planlagte koncerter. I januar en amerikansk saxofonløve, Walt Weiskopf, sammen med hans europæiske trio, hvilket vil sige 3 danskere; og en ung / yngre tysk kvinde, Sarah Elgeti, der de sidste 10 – 15 år har boet i Danmark. Hun kom med sin kvartet, og leverede en meget fin aften af lidt anderledes jazz. Igen fungerede alt virkelig fint på Flensborghus, men da ingen af navnene var deciderede topnavne, endnu, var der for en gangs skyld ikke helt udsolgt til jazzkoncerterne.

Endelig vil jeg også nævne et foredrag på Harreslev Danske Skole med en dansk TV-personlighed, Hanna Lundblad, der er kendt fra, eller i hvert fald, været med til at lave den meget kendte tv-serie: Badehotellet. Den sendes på TV2, hvilket der vist er ret mange her syd for grænsen, der af forskellige grunde, ikke kan modtage. Det var en fin aften, men igen kunne vi glæde os over gæster nordfra, der var med til at fylde op i rækkerne.

Vi var faktisk helt henne ved d. 11. marts, før det gik helt galt. Jeg havde den dag en samtale med Kulturkonsulent Nina, og vi mente bestemt, at vi godt kunne gennemføre den planlagte jazzkoncert med en engelsk sangerinde d. 13. marts – men i sidste øjeblik fik vi den aflyst, lige inden Claire Martin, som hun hed, satte sig ind i flyveren. Og det var godt, for det var ikke til at vide, hvornår hun kunne være vendt tilbage til England. Og så gik det ellers hurtigt med at aflyse – eller oftere, udskyde, arrangementer.

Det har været et frustrerende og langt forår og sommer. Aflysninger af fine og gode arrangementer har stået i kø – planlægningen af det kommende år har været meget vanskelig – møder blev aflyst, og de helt vigtige ting blev aftalt pr. mail, hvilket har vist sig at være ok til "traditionelle" afgørelser, men har der været behov for diskussion, er et møde ansigt til ansigt langt at foretrække.

Vi er nu langsomt ved at komme i gang. Der har været et par arrangementer rundt omkring, og i lørdags blev der afviklet en udendørskoncert i Flensborghus' gård med et dansk navn: Elba, og et lokalt band: Salamanda. Et typisk arrangement med en stribe samarbejdspartnere. Denne gang var det SdU, Aktivitetshuset, Sønderborghus, Volksbad og SSF. Hvad der bestemt ikke var typisk, var forholdene og vilkårene for at gå til koncert. Mundbind, naturligvis, til man sad på sin plads. Man måtte ikke stå op eller synge med, og man måtte ikke røre dem, der sad ved siden af, med mindre det var en ægtefælle eller familie. Alligevel formåede den unge Elba og Salamanda at lave et fint og levende show, på trods af flere meter hen til de nærmeste tilhørere. Men det er svære tider for livekunst p.t.

Den kommende sæson

Naturligvis er meget planlagt til efteråret, og en del har vi været nødt til at aflyse eller skubbe endnu længere ud. Og andre ting bliver afviklet under andre former end tænkt og planlagt.

Jeg har fået oplyst, at der har været en utrolig god vilje til at hjælpe med at få arrangementerne flyttet og skubbet, og alle har prøvet på at afhjælpe i situationen. Det gælder kunstnere, arrangører og ikke mindst på sekretariatet/sekretariaterne. Alle, der har været involveret, har ydet en kæmpe ekstra indsats, således, at vi kan se frem til kulturarrangementer i de nærmeste måneder. Men under noget anderledes forhold end tidligere.

Et af de store problemer er plads, hvilket vi alle mærker til i hverdagen. Også i dag her til hovedstyrelsesmødet. Men det giver store problemer, når der for eksempel kun må være omkring 50 mod normalt op til 200 tilhørere i Flensborghus' sal, som ellers bliver brugt meget. Og mange af de større sale, vi i mindretallet er beriget med, er slet ikke egnede til den nuværende situation. F.eks. med hensyn til antal toiletter. Og ekstra rengøring og afspritning og så videre.

I Flensborg er det lykkedes at flytte en række arrangementer til Tyske Hus, hvor der, med de nuværende regler, vil være plads til ca. det samme antal, som vi normalt har på Flensborghus. Desuden har huset den professionalitet, der kræves i situationen. Andre steder bliver der arbejdet hårdt på at finde alternativer til de normale rutiner. Men det er meget vanskeligt.

De arrangementer, der p.t. er flyttet, er: De forbudte sange med skuespilleren Bodil Jørgensen og Martin Schacks Kvartet (22.oktober). Julekoncerterne med Harald Haugaard & Helene Blum samt Mark & Christoffer. Endelig flytter "Jazz på Flensborghus" til Tyske Hus. Jeg tror nok, at vi holder fast i vores 20 år gamle navn: "Jazz på Flensborghus", som virkelig er et kendt navn i miljøet både nord og syd for grænsen. Men her i efteråret kan vi præsentere Jesper Thilos kvartet (d. 5. november). Kjeld Lauritsens Hammond Trio med den franske violinist Caroline Bugala (d. 19. november), og endelig endnu et julearrangement, men hvilket: DR Big Band med deres jazzede og swingende juleshow sammen med sangerne Miriam Mandipira og Bobo Moreno. (8. december).

Forårets "Jazz på Flensborghus" er faktisk også aftalt, men på grund af situationen vil vi gerne vente med at offentliggøre dem, da vi ikke aner, hvad der sker. Men 2 af de 3 er flytninger af aftaler. Én fra foråret, og én her fra efteråret.

I det hele taget afventer vi spændt de kommende uger og måneder. Og som alle andre håber vi, at vi på et tidspunkt vender tilbage til normale tilstande.

Tilskudsordning

Et af de områder, vi i år har haft på programmet til vore møder, er distrikternes brugerbetaling og ikke mindst vores tilskudsordning. Vi er næsten færdige med at diskutere, og principperne vil ikke ændre sig særligt meget. Vi er stadig parate til at hjælpe og støtte kulturlivet i først og fremmest distrikter og amter. Og vi er specielt parate til at støtte distrikter og amter, der har behov for støtte. Men er der nogle, der har godt fyldte pengekasser og bankbøger, mener vi ikke, at det er der, vi i første omgang skal sende penge hen. Amterne og sekretariaterne vil få en større rolle i at vejlede både distrikter, amter og Kulturudvalget i, hvem der har behov for støtte til de ansøgte kulturarrangementer. Retningslinjerne vil meget snart blive sendt ud til alle berørte.

Vi vil naturligvis også fortsætte samarbejdet med den lange række af foreninger, organisationer og institutioner, som vi har arbejdet sammen med i de sidste mange år. Det er underforstået, at det først og fremmest er danske, vi taler om, men vi har og vil fortsat også have godt og givtigt samarbejde med tyske og andre, som vil være med til at opfylde vores formål: at lade Sydslesvig møde god dansk og nordisk kultur.

Vi støder af og til ind i problemer, når vi møder meget entusiastiske, venlige, dygtige og måske lidt insisterende privatpersoner, der har meget gode ideer, som egentlig lægger sig inden for vores områder. Der kan vi have vanskeligheder med at finde gode løsninger, hvis der ikke kan findes en forening, der går aktivt ind i et samarbejde. Men vi tager (ofte) samtalen, og ser, om vi kan finde gode løsninger.

Økonomien

Et punkt, som vi altid har på vore møder er, hvor vi står nu – rent økonomisk. Det har tidligere været vanskeligt at holde hånd i hanke med udgifter og indtægter, hvilket har besværliggjort behandlingen af ansøgninger, specielt i de sidste måneder af et regnskabsår. Vi har de sidste år følt os godt klædt på til at tage beslutninger. Tak til konsulenten og regnskabskontoret for, at vi har denne vigtige service.

Afslutning

2020 har været et helt specielt år, som forhåbentlig bliver et enkeltstående år. Jeg håber meget, at vi i løbet af kort tid finder en måde at tackle de udfordringer, det giver, at en pandemi raser over hele verden.

På trods af langt færre arrangementer har alle været særdeles aktive i et besynderligt foreningsår.

En stor og varm tak til alle vore samarbejdspartnere og alle i distrikter og amter for jeres store og aktive indsats for kulturlivet i en meget bred forstand.

Vi ser frem til det kommende års samarbejde, og vi i udvalget glæder os til deltage i små og store kulturelle arrangementer – uanset under hvilke vilkår de nu vil finde sted.

En stor tak til alle ansatte inden for foreningen, der i år har måttet arbejde endnu mere kreativt og hårdt, for enten at afvikle kulturarrangementer under vanskelige forhold, eller udskyde og aflyse allerede aftalte projekter.

Generalsekretariatets medarbejdere er naturligt dem, vi arbejder mest sammen med. Også her en stor tak til alle, så også vores udvalg kan arbejde til glæde for hele Sydslesvig. En speciel tak til Matthias Runge, der har virket som vikar for konsulent Nina i det sidste års tid. Han har været en meget inspirerende medarbejder, der har haft kompetencer og kontakter, vi fint har kunnet bruge i udvalget.

Konsulent Nina er naturligvis en vigtig del af Kulturudvalget og har som altid været dygtig og inspirerende, og hun sørger for, at vi er i god tid med at planlægge det meste. Tak for et godt og fortroligt samarbejde.

Endelig er der medlemmerne af udvalget: Det er, som i de forrige år, Kirsten Futtrup, Michael Juul Olsen, Bjørn Egeskjold og Eberhard v. Oettingen. Og som tidligere skrevet, er det en fornøjelse at deltage i Kulturudvalgets møder og arbejde sammen med Jer. Tusind tak for det.

Formanden orienterer om, at der i vedtægterne står, at der til alle tre faste udvalg kan vælges to suppleanter. Hvis man ønsker, at der vælges to suppleanter til Landsmødet, så bedes man finde kandidater til dette. Takker alle tre udvalg for deres store arbejde, også i Coronatiden.

Dirigenten konstaterer, at Kulturudvalgets beretning er enstemmigt godkendt af hovedstyrelsen efter håndsoprækning.

10. Danevirke Museum, beretning v. Lars Erik Bethge

Danevirke Museum 2019-2020

For at starte med det bedste først: Årets højdepunkt var uden tvivl Hendes Majestæt Dronningens besøg på Danevirke i september 2019. Efter eget ønske besøgte Margrethe II Porten til Norden og museet. Sammen med en række æresgæster fik den arkæologikyndige regent af museumsleder Nis Hardt og to repræsentanter for *Archäologisches Landesamt* både præsenteret den ny udstillingsvæg om verdensarven Hedeby-Danevirke og en række spændende arkæologiske fund fra porten samt området omkring volden. Under besøget afslørede Dronningen også en officiel UNESCO-plakette for verdensarven Hedeby-Danevirke, der indeholder både den tyske og den danske version af verdensarvsstedets bomærke, ved museet og var på besøg bagefter, for at se på nogle fund, der var blevet gjort i porten og omkring Danevirke. Det smykke, hun modtog, var blevet fundet i nærheden af Danevirke og blev fremstillet af vikingehåndværkeren Sved Hopp. Besøget har efterladt varme, varige minder på Danevirke – og forhåbentlig også hos de mange hundrede skoleelever og andre tilskuere, der bakkede op om arrangementet og trodsede den strømmende regn, for at få et glimt af Dronningen.

Besøgstal og Corona

Udviklingen på Danevirke Museum (DAMU) har i 2019 fortsat været præget af den gode udvikling, der begyndte forud for udnævnelsen af Danevirke og Hedeby til UNESCO-verdensarv i sommeren 2018, og som er beskrevet i den Blå beretning 2019. Mens danske gæster trofast har opsøgt museet, også før UNESCOs beslutning, bliver en stor del af den tyske befolkning og ikke mindst de tyske turister, som holder ferie i området, først opmærksom på Danevirkes betydning nu. De sidste års stigende tendens i besøgstallet fortsatte også i 2019, hvor museet med 24.651 gæster, deraf 11.546 betalende, kunne øge sit besøgstal med 20 % i forhold til det forudgående år, og antallet af børn, ledsaget af deres forældre er steget, hvilket kunne tyde på, at børnefamilierne har taget imod tilbuddet i højere grad end hidtil.

Danevirke Museum åbnede sæsonen 2020 den 1. marts og havde åbent til *lockdown* i Tyskland den 13. marts. I dette tidsrum nåede 555 mennesker at besøge museet og/eller parken, hvilket svarer til mere end en fordobling af tallet for samme tidsrum i 2019. Dette svarede også fint til besøgsforventningerne for 2020, hvor DAMU, efter alt at dømme, stod til at forhøje sit besøgstal betydeligt henover hele året. Både med hensyn til nedlukningen den 13.03. og genåbningen den 19.

maj valgte DAMU at følge sin regionale partner *Schleswig-Holsteinische Landesmuseen* inklusive Hedebymuseet. *Lockdown* omfattede også påskeferien, der traditionelt er højsæson for museet.

Efter at museet har kunnet genåbne under skærpede betingelser – bl.a. har antallet af samtidige besøgende i bygningen været limiteret til først 30 og senere 35 – har forventningerne til året hidtil ikke helt kunne indfries. I juni 2020 havde museet 37 betalende enkeltgæster og 388 gruppegæster mindre end i juni 2019. I juli måned steg antallet af betalende besøgende til gengæld med mere end 40 % i forhold til samme måned 2019. Dette skyldes sikkert, at flere, både i Danmark og Tyskland, holdt ferie i nærområdet. I august har der atter været et lettere fald i besøgstillene i forhold til 2019, dog kun et ret beskedent minus blandt de betalende gæster på 65 voksne og 89 gruppebesøgende. I skrivende stund (sept. 2020) ser det ud til, at grupperne vender tilbage i større omfang. Dette er særdeles glædeligt, fordi gruppebesøg, især uden for hovedsæsonen, er en vigtig indtægtskilde for museet. Den videre udvikling afhænger dog fortsat stærkt af, hvilke regler der kommer til at gælde i resten af året.

Entrétab under nedlukningen har (beregnet på baggrund af sidste års besøgstal) været på mindst 7668 €. I juni kunne vi stort set holde skindet på næsen. Til gengæld har der i juli-august været merindtægter i entré i forhold til 2019 på næsten 11.000 euro. På den anden side står dog et behov for en del investeringer og ekstra løbende omkostninger for at få museet gjort "Corona-sikkert", således, at der under bundlinjen stadig er et underskud i forhold til 2019.

Tallene må også sammenholdes med, at de stadigt stigende besøgstal lagde op til en gevaldig indtægtsstigning i 2020, der så hidtil ikke indtraf, fordi folk var forsigtige, fordi vores danske hovedkundekreds længe var afskåret fra et besøg på grund af grænselukningen, og fordi grupperejser pr. bus til Danevirke nærmest ikke fandt sted før anden halvdel af august. Derfor er det faktiske tab væsentligt højere, end 2019-sammenligningen umiddelbart lægger op til.

At det ikke gik langt værre, skyldes ikke mindst, at museet havde ændret sin prisstruktur pr. 1. marts. Prisen for voksne besøgende blev forhøjet fra 3 til 5 €, til gengæld har alle børn under 16 nu gratis entre (hidtil 1 €). Grupper (hidtil 2 €) betaler nu 3 € pr. person hhv. 1,50, såfremt de samtidig har booket en guide via museet. Desuden er prisen for guidede ture sat op fra 50 til 60 € pr. time for bedre at matche priserne i Hedeby, 10 af dem går til museet. Dette har været med til at afbøde et endnu større tab i forbindelse med pandemien.

Det samlede økonomiske tab på grund af den totale *lockdown* og de efterfølgende restriktioner, vil først kunne gøres præcist op til december, når bl.a. museumsshoppens årsoverskud beregnes.

Formidling

DAMU har bl.a. imødekommet den alment voksende interesse for det største danske fortidsminde og verdensarven ved at udvide aktivitetstilbuddet i Danevirke Arkæologiske Park. I samarbejde med forhandler og håndværker Sven Hopp, som glædeligvis har etableret sin vikingebod foran museet, har der i efterårsferien 2019 for første gang været afprøvet et sammenhængende ferieprogram, der var målrettet børnefamilier. I samme regi blev der gennemført en stor bueskydningskonkurrence for vikingeskytter i den arkæologiske park i oktober. Kunstneren Inga Momsen udstiller på Mikkelsberg indtil den 1.11.2020.

2019 har der i alt været 2.358 skolelever på besøg på DAMU. I efteråret 2019 arrangerede skoletjenesten ud over de sædvanlige klassebesøg også en række større og særlige arrangementer. Deriblandt var et længere samarbejdsforløb med en historieklasser fra A.P. Møller Skolen og et stort skoleprogram med 1864-soldater for en skole fra Esbjerg. Også i de to første martsuger 2020 fandt

der en række delvist større skolebesøg sted, i alt fem, før Corona afbrød programmet og alle bookinger måtte annulleres. Før sommerferien var der kun et skolebesøg. Efter sommerferien til starten af september har der været 12 skoleklasser på besøg, så udviklingen ser ud til at være vendt. Men også her gælder det, at museet med 519 skoleelever fra marts til august 2020 nok ikke vil nå op på sidste års tal og slet ikke vil få den forventede tilvækst. Da skoleklasser har gratis adgang til museet og kun betaler for rundvisninger og andet program, er de økonomiske konsekvenser på dette område dog begrænsede.

DAMUs besøgstjeneste har i løbet af 2019 udviklet et omfattende program, der bl.a. også omfatter vikingeaktiviteter, kunstaktiviteter, familiefødselsdage og særlige vandringer som gruppetilbud. Programmet præsenteres i en ny folder, der er blevet fordelt rundhåndet i regionen og i mellemtiden er udkommet i 2. udvidede oplag. Formidlingsmedarbejder Lisbeth Bredholt Christensen har desuden i 2019 og 2020 vist flaget på læringsmesser i Danmark for at gøre skolelærere opmærksomme på muligheden for et besøg på Danevirke. En promovoring af DAMU ved de Historiske Dage i København i marts 2020 i en fælles bod med SSFs generalsekretær og Grænseforeningen måtte dog aflyses pga. Corona.

I december 2019 lykkedes det med hjælp fra Folketingets Sydslesvigudvalg at sikre besøgstjenesten for skoleklasser på museet med projektmidler for årene 2020-23. Inden for projektets rammer skal formidlingsmedarbejder Lisbeth Bredholt Christensen udvikle nyt materiale, der i højere grad knytter formidlingen af det historiske anlæg sammen med information om den danske befolkningsdel i Sydslesvig. Del af projektet er også, at skoletjenesten opretter et eget netværk for et tættere samarbejde med relevante aktører i og omkring mindretallet. Dette har, ligesom planlagte messebesøg, dog måttet aflyses i første halvår 2020. Desuden deltager DAMU fortsat i formidlingsarbejdet inden for det regionale netværk *Klasse Aktion*.

I 2019-2020 har DAMU fortsat med at udvikle tiltag til at gøre et besøg på museet mere attraktivt for børnefamilierne. Der er bl.a. blevet udviklet en quiz til museets små gæster, der følger dem på deres vej gennem museet, hvilket bliver vel modtaget. Det øger helt øjensynligt hele familiens besøgs kvalitet på stedet. Samtidig er der sørget for, at der i de nye udstillingsdele om Danevirke er flere ting at tage og føle på, deriblandt byggemateriale som kampesten, der blev hugget til for 1200 år siden eller teglsten, som blev brændt i 1100-tallet. Bag museet er der etableret en stor sandkasse, hvor især de yngre besøgende har mulighed for at afprøve reproduktioner af historiske spader, som er blevet fundet ved arkæologiske udgravninger i Danevirke. Her har skoleelever også mulighed for at afprøve byggeri med teglsten, kampesten og træ. Sådanne tiltag vil vi gerne udvide, men desværre har de strenge hygiejneregler gjort det vanskelige at arbejde med genstande, som må berøres.

Da museet med sin begrænsede stab ikke er i stand til at tage imod de mange grupper, der ved siden af skolerne forespørger en guidet rundvisning på Danevirke, samarbejder vi med en god håndfuld frie guider, som står til rådighed med deres ekspertise. For at sikre kvaliteten af disse tilbud, der formidles via museet, har museet for 2020 planlagt en række videreuddannelses-arrangementer, der også har haft sigte på potentielle nye rundvisere. Den omfatter både egne foredrag og formidling af tilbud fra andre. Rækken har måttet stoppes medio marts på grund af Corona men er startet op igen til september.

Udstillinger

Danevirke Museum åbnede efter vinterpausen den 1. marts med en særudstilling i anledning af 100-året for folkeafstemningen om grænsen. Udstillingen *100 år senere... Mindretalsliv i Sydslesvig i dag* præsenterer pressefotos af mindretallets medlemmer og aktiviteter fra de sidste år. Den er blevet til i

samarbejde med fotografene Tim Riediger, Lars Salomonsen og Martin Ziemer. Udstillingsåbningen var en succes og tiltrak omkring 100 mennesker. At den dermed endte med at blive det eneste større

2020-arrangement i Sydslesvig i første halvår, var der ingen, der på dette tidspunkt kunne forudse. Særudstillingen var oprindeligt annonceret til tidsrummet 1. marts til 17. april, men da museet måtte lukke dørene på grund af Corona-restriktioner fra den 13. marts til den 19. maj, blev tiden forlænget til den 31. juli 2020. Talrige forespørgsler om netop denne forlængelse viste, at mindretalsmedlemmer oplevede denne udstilling som en væsentlig del af jubilæumsåret.

Museets andet store udstillingsprojekt i anledning af 2020-jubilæet har dog helt måttet udskydes og vil kun til dels kunne omsættes i indeværende år. Udstillingen *Vom Grenzkampf zur kulturellen Freiheit – 100 Jahre Minderheiten im deutsch-dänischen Grenzland* er blevet til som fællesprojekt med Deutsches Museum Nordschleswig. Projektets ene del består af udstillingsvægge med en komprimeret fremstilling af de to mindretals historie siden 1920, deres forhold til grænsen og den mindretalspolitiske udvikling, samt eksponater fra de to mindretalsmuseer. Denne udstilling, der blev til i vores regi, ledsages af en fotoudstilling med titlen *Ansichter 2020*, som omfatter moderne portrætter af 20 mindretalsmedlemmer og korte tekster med udsagn om deres forhold til mindretallene. Portrætterne er taget af de sydslesvigske fotografer Tim Riediger og Martin Ziemer samt Lars Salomonsen og Lene Esthave fra Sønderjylland. Udstillingen - der er støttet af Den slesvig-holstenske Landdag og *Investitionsbank Schleswig-Holstein* - skulle have været åbnet den 17. marts i Landdagen i Kiel men blev aflyst på grund af Corona-udviklingen. Deludstillingen *Ansichter 2020* er blevet vist på Mikkelsen Center for Nordisk Kunst i sommeren 2020. Dele af ansigterne vil også være del af de slesvig-holstenske 2020-festligheder, der i reduceret form gennemføres i Det tyske Hus i Flensborg til november. Den samlede udstilling i Kiel inklusive den historiske del og eksponater har dog måttet udskydes til februar 2021.

Den ufrivillige Corona-pause brugtes bl.a. på at udvide Danevirke udstillingen med en række mindre tilføjelser. Dertil hører en ny montre med Danevirke-byggemateriale fra 700-tallet frem til middelalderen og originale byggeredskaber, der også sætter tal på de enorme mængder af materiale, der blev brugt til det gigantiske bygningsværk. Derudover er der etableret en montre med genstande, som belyser myten om Thyra Danebod og Danevirke. På museets vægge præsenteres nu også et lille udvalg af antikvariske kort og prospekter med særlig betydning for Danevirke samt et stort maleri – en forstørret kopi af Lorenz Frølichs berømte billede af dronning Thyra, der får bygget Danevirke – som museet netop har fået som gave af Søllested Gymnastikforenings Venner med understøttelse af Grænseforeningen på Lolland. I mindretalsudstillingen er der etableret en skærmpresentation. Den kan dog kun afbøde en del af den mangel, der er opstået ved, at de iPads, der supplerer udstillingens genstande med tekst, ikke har måttet anvendes på grund af smitterisiko.

Den 15. august 2020 kunne DAMU åbne sin første arkæologiske særudstilling nogensinde med fund fra vikingebopladsen i Ellingsted. Takket være det gode partnerskab med *Schleswig-Holsteinische Landesmuseen* lykkedes det at udlåne en række særdeles fine metalfund fra fundstedet ved det vestlige Danevirke, der først er blevet opdaget for syv år siden. Udstillingen "Ved vejen – vikinger ved det vestlige Danevirke" blev mulig, fordi museets anden samarbejdspartner *Museum Sønderjylland* generøst udlånte en splinterny klimamontre, så DAMU for første gang var i stand til sikkert at udstille fund af denne karat, der i Danmark uden tvivl ville gælde som danefæ. Vikingsærudstillingen er blevet taget meget vel imod efter åbningen den 15. august og må allerede nu, efter få uger, betragtes som en ubetinget succes. Ikke kun fordi den gør museets tilbud mere attraktivt og tilmed trækker gæster, som ellers ikke ville have haft besøgt museet. Med Ellingsted-udstillingen lykkedes det dermed samtidig at markere over for lokalsamfundene langs volden, at DAMU er deres museum, og

at museet er formidlingsstedet nr. 1 for Danevirkes arkæologi og historie. Udstillingen kan ses på museet frem til den 13. december, hvor DAMU går i vinterhi.

Både for 2020-udstillingen og vikingeudstillingen er der produceret særskilte kataloger, som fortsat kan erhverves på museet og også ud over udstillingernes varighed fungerer som selvstændige publikationer.

Arrangementer

I starten af 2020 havde vi truffet en aftale med vikingegruppen *Opinn Skjold* om en række store fælles arrangementer i den Arkæologiske Park i løbet af året. En del af dem har måttet aflyses helt på grund af Corona-restriktionerne. Det gælder også for en række arrangementer og tilbud sammen med andre partnere. En planlagt "Ildens Nat" har dog kunnet omsættes i mindre målestok og under hensyntagen til aktuelt gældende regler. Ildfesten den 5. september, der involverede frivillige både fra museet, vikingegrupper og endda Dannevirkes borgmester, trak ca. 400 besøgende i løbet af aftenen. Et femtimers program fra 17 til 22 gjorde det muligt, at folk kom og gik, således, at der på intet tidspunkt var mere end de 250 gæster, museet selv havde sat sig som limit. Arrangementet var en succes og lægger op til, at det gennemføres i større form i 2021, såfremt restriktionerne for offentlige arrangementer tillader det. Såfremt alt går vel, vil der i løbet af efteråret 2020, være en bueskydningsturnering og et julemarked, hvis situationen tillader det, den 13. december 2020 ved museet.

Markedsføring

Museet har også 2019-2020 fortsat sine bestræbelser på at producere et tidssvarende informationsmateriale. I 2020 er der udgivet en ny folder med informationer om den Arkæologiske Park og museet samt en folder med museets tilbud. Begge bruges som informationsmateriale ved volden og som reklamemateriale hos turistinformationer og hoteller i Sydslesvig, på messer mm. De vil i løbet af efteråret suppleres med en hårdt tiltrængt publikation om Danevirkes historie og arkæologi på dansk og tysk, som skal kunne erhverves under besøg på museet.

Museet har desuden i højere grad, ud over annoncer, gjort brug af digital markedsføring via sociale medier, især Facebook. En særskilt annonsekampagne dér i forbindelse med genåbningen af grænsen har opnået en enorm spredning i Syddanmark. Samtidig har hjemmesiden danevirkemuseum.de fået et ansigtsløft. Den vil fremover ikke kun fungere som informations- og markedsføringsinstrument for museets tilbud men i stigende grad også bruges som et formidlingsinstrument, der indeholder de grundlæggende informationer om Danevirke-anlægget og aktuelle tilbud.

Samarbejdet med andre aktører i verdensarven

Ud over sådanne egne tiltag er formidlingen og markedsføringen af verdensarven sammen med de regionale partnere blevet en væsentlig del af museets arbejde, og vi indgår i diverse fora sammen med fredningsmyndigheden *Archäologisches Landesamt*, museer, turismefagfolk og de forskellige politiske planer. Dette gælder ikke mindst for en fælles markedsføring af verdensarven Hedeby-Danevirke i Tyskland og Danmark, hvor der er udviklet en særskilt, samlende kampagne, der både foregår på de sociale medier og 2020 bl.a. også har ført til helsidesannoncer i syddanske dagblade. Museet indgår i dette samarbejde også med sin ekspertise mht. gæster fra Danmark og deres særlige tilgang til Danevirke og Hedeby.

Analogt arbejdes der også på at finde frem til en fælles formidling af verdensarven. Efter inspiration fra DAMU, bliver der aktuelt opbygget et korps af "Welterbe Scouts", der analogt til elevambassadørerne på A.P. Møller Skolen og Duborg-Skolen, skal orientere jævnaldrende og andre grupper om det særlige ved verdensarven. DAMU indgår som partner i projektet, der er startet i

samarbejde med UNESCO-skolen i Kappel. Fra organisatorernes side er der et håb om, fremover også at kunne involvere A. P. Møller Skolen og andre skoler i regionen i projektet. Formidling og marketing vil kombineres i en ny hjemmeside haithabu-danewerk.de, der orienterer omfattende om verdensarven og forventes at stå færdig inden udgangen af 2020. Vi har været involveret i udviklingen og får på denne måde en yderligere digital platform sammen med de andre partnere.

Stor opmærksomhed har der været omkring processen for jordudskiftning (*Flurbereinigung*), der startede i 2020. Den skal i de næste årtier sørge for, at der bl.a. ikke drives landbrug lige op ad volden, således at den kan opleves bedre henover hele strækningen. Andre regionaludviklings-tiltag, der er skudt i gang i 2020, omfatter bl.a. væsentlige mål for Danevirke som en gennemgående vandre- og cykelvej langs volden, overnatningssteder (*shelters*) langs volden, en udvikling af tilbud ved vestenden i Hollingsted og Ellingsted mv.

Bindeled for mange af disse aktiviteter er i stigende grad foreningen *Haithabu und Danewerk e.V.* (hidtil *Danewerk-Haithabu e.V.* men nu tilpasset verdensarvens navn), der samler de centrale aktører. Indtil 2020 har Nis Hardt været medlem af foreningens bestyrelse, der træffer de daglige beslutninger. Posten er nu overtaget af Lars Erik Bethge. I forbindelse med vedtægtsændringer er det i øvrigt netop lykkedes at sikre museet en permanent plads i bestyrelsen.

Danevirke Museum er ikke kun verdensarv men også del af et lokalsamfund. Derfor søger vi samarbejdet med *Kreis Schleswig-Flensburg*, *Amt Haddeby* og især *Gemeinde Dannewerk*. Kooperationen er tæt og tillidsfuld. Den nye museumsleder har været inviteret til at holde tale ved kommunens nytårsreception i januar 2020 og et kommunerådsmøde i slutningen af august måned. At kommunerådet i første omgang, med yderst snævert flertal i sommeren 2020, ikke har bakket borgmesterens ønske om tosprogede byskilte op, er beklageligt, men noget der forhåbentligt vil kunne tages op igen på et senere tidspunkt. Samtidig har kommunerådet vist sig særdeles åbent overfor, at DAMU må bruge et stort kommunalt areal lige bag Valdemarsmuren til formidling i parken.

Til det gode forhold til lokalsamfundet hører selvsagt også et godt naboskab med det SSF-distrikt, som museet deler bygning med. Vi er særdeles glade for, at distriktet har forståelse for, at vi benytter os af forsamlingshuslokaliteterne til at skabe de bydende nødvendige rammer for kontorarbejde, mødeaktivitet og skoletjenesten, som den gamle museumsbygning ikke giver mulighed for. Tak for det!

DAMU har fortsat og udvidet det gode samarbejde med *Archäologisches Landesamt Schleswig-Holstein* samt museerne *Stiftung Schleswig-Holsteinische Landesmuseen* og Museum Sønderjylland, der i år bliver særdeles synlig i form af Ellingsted-udstillingen. Men også derudover indgår vi i en tæt dialog med disse institutioner om aktuel arkæologisk viden om Danevirke samt en videreudvikling af DAMU og museumslandskabet i regionen.

I 2020 har vi også øget kontakten til verdensarven i Jelling og drøftet mulige samarbejdsflader med lederen for Nationalmuseets filial dér, Kongernes Jelling. Jellingdynastiet har spillet en væsentlig rolle i forhold til Danevirke-Hedeby i 900-tallet, og vi har ikke mindst den legendariske Thyra Danebod tilfælles. Første små fælles tiltag er dog blevet stoppet af pandemien, så det foreløbigt er blevet til, at vi orienterer hinandens gæster om den andens tilbud.

Danevirke Arkæologiske Park

Takket være museumsleder Nis Hardts engagement har museet i mange år være ankerpunkt og drivkraft i etableringen af den Arkæologiske Park. Museet er 2020 fortsat med at være en vigtig part, når det gælder formidlingen, udviklingen og vedligeholdelsen af dette fortidsminde. I 2019 og 2020 har det især været præget af den hårdt tiltrængte renovering af Valdemarsmurens synlige ruin. Hvor afgørende Nis' rolle har været igennem de sidste to årtier kan ses af den kendsgerning, at voldens ejer, Kreis Schleswig-Flensburg, efter hans pensionering har hyret ham som medarbejder. Med sin arkæologiske ekspertise og store viden om Danevirke skal han holde øje med de pågående renoveringsarbejder, der forventes at vare indtil juni 2021.

Desuden udvikles der 2020-21 i Danevirke kommune et såkaldt *Freiraumkonzept*, der især skal udvikle tiltag til forbedring af opholdskvaliteten. Vi har indgået et tæt samarbejde omkring denne planlægning og har mulighed for at sætte et afgørende præg på forholdene i og omkring den Arkæologiske Park. Dertil hører bl.a. bedre rundture omkring fortidsmindet og en afklaring af parkeringsforholdene, da de aktuelle kapaciteter ikke er tilstrækkelige til at klare en øget interesse som i juli og august måned.

I løbet af året har der også fundet sonderinger sted mht. brugen af Danevirke kommunes førnævnte areal til museal formidling i parken. Da fredningsmyndighederne dog har ytret betænkeligheder mht. større visualiseringer af Danevirke så tæt på volden, vil der dog foreløbig nok ikke blive gjort brug af denne option.

Personale

Museets ledelse overgik pr. 1. februar 2020 til Lars Erik Bethge. Som kommunikationschef for SSF har han allerede været ansvarlig for museets kommunikation og markedsføring og som sådan også været en fast del af verdensarvssamarbejdet siden 2018. Bethge overtog efter arkæologen Nis Hardt, som gik på pension efter næsten 21 år som museumsleder på Danevirke pr. 1. maj 2020.

Nis Hardt har glædeligvis fortsat stået til rådighed for museet som "one-dollar-man" og bl.a. varetaget den faglige kuratering af vikingeudstillingen. Han står også fortsat i spidsen for museets lille "1864-hær". En planlagt afskedsreception for Nis med samarbejdspartnere fra Tyskland og Danmark har desværre måtte aflyses pga. Corona men kan forhåbentlig afholdes i løbet af efteråret 2020.

2020 har generelt bragt en stor omvæltning i museets personalestab. Uve Petzke-Loeck tog over som vicevært efter Ejgil Linde i starten af året. I februar kom Finja Schultz til som receptionist og kontorassistent, efter at receptionist Liselotte Selling Poulsen i efteråret 2019 valgte at søge nye græsgange. Holdet har fået engageret og kompetent understøttelse af praktikant Carolin Schuldt, der er studerende og fra medio maj til medio oktober understøtter besøgstjenesten. Hun er især med til at udvikle nye tilbud til børn.

Danevirke Museum er en lille institution, der bærer på en stor arv. Dette ville slet ikke være muligt uden engagerede ildsjæle, der brænder for stedet. Derfor skal den største tak lyde til museets dygtige medarbejdere, som til daglig tager imod stadig nye udfordringer og uden tøven gør en indsats ud over det forventelige, når der er brug for det. Og en kæmpestor tak til alle dem, der på den ene eller anden måde med deres frivillige engagement bidrager til, at Danevirke Museum fortsætter med at være et lærerigt, spændende og hyggeligt sted at være. Tak for godt samarbejde til Lars Thomsen, som Danevirke deler vicevært og til dels også faciliteter med.

11. Billedsamlingsudvalgets beretning v. Erik Fredens

Vi var heldige i billedsamlingsudvalget, da vi den 11. marts samledes i Husum for at indrette det nye depotrum på Husumhus. Få dage efter lukkede samfundet som bekendt ned og herunder også landegrænsen. Men intetanende fremtidens restriktioner kunne vi arbejde tæt sammen – ingen afstand skulle afholdes, ingen masker skulle påklæbes – og vi kunne endda gå på fortovscafe og spise frokost bagefter. Det var både effektivt og hyggeligt, og så fik vi indrettet vores nye depotrum, som vi har fået ekstra ud over det, vi havde i forvejen oven på sekretariatet. Her fik vi ved fælles hjælp snedkereret et stort hyldesystem sammen, hvor der nu er plads til en anseelig mængde værker også af en markant størrelse. Det giver luft i det andet lokale, hvor pladsen allerede var blevet lidt trang. Det hele tager sig således mere overskueligt og præsentabelt ud.

I 1999 aflagde min forgænger Harry Jensen sin beretning for hovedstyrelsen, og han meddelte, at SSFs billedsamling dengang bestod af 175 værker. I dag er denne samling vokset til ikke mindre 812 billeder – en anseelig vækst, der udgør mere end en firedobling. Langt de fleste stammer fra donationer, og derudover har vi selv foretaget en del indkøb. Denne øgede mængde billedmateriale afspejler sig især på væggene rundt omkring i vore forsamlingslokaler men også i vores depot, som vi nu heldigvis har fået udvidet med en hel del flere hyldemeter.

Jeg bebudede sidste år, at vi hen over sommeren ville registrere hele billedsamlingen – værk for værk. Dette er sket nu. På foreningens hjemmeside, kan man søge i registranten under kunstnernavn, eller man kan vælge at søge gennem motiv, hvor der er 29 søgemuligheder; såsom landskab, figurbilleder, abstrakt, design, skulptur etc. – det gør det nemt at orientere sig i samlingen. Man kan også direkte se, hvorvidt værkerne er tilgængelige eller udlånte. Dette sidste er dog stadig under udarbejdelse men forventes snarest afsluttet. Vi kan således glæde os over, at vi har fået afrundet vore tre store projekter: registreringen af hele Chr. Schades donation, organisering af databasen, så der kan søges målrettet i denne samt fået indrettet depotforholdene, så billederne både er opbevaret under forsvarlige forhold og således, at man kan orientere sig i lokalerne, når man vil udvælge billeder til låns.

Nyanskaffelser: Vi har besøgt Marie Fuhrmann, enken efter Siegfried Fuhrmann, med henblik på anskaffelse af et værk efter sidstnævnte. Siegfried efterlod sig en anseelig kunstnerisk produktion, herunder en hel del enestående bronzeværker, som specielt havde udvalgets interesse. Vi har hidtil ikke i særlig høj grad købt tredimensionale værker men mest holdt os til fladen og dermed væggene. Dette ønskede vi at råde bod på. Efter grundige overvejelser besluttede vi os for en rigtig flot ko i bronze, anbragt på en opsats med en karakteristisk poleret kugle i midten. Der er her tale om en professionel afstøbning efter en sikker modellering i Siegfrieds hånd. Vi er meget tilfredse med den. Den måler ca. 40 cm i højden og skal nok veje 5 – 6 kilo, så det er ikke en, man lige løber med. Den har indtil videre fundet en plads på Mikkkelberg.

Julemærket var i år tegnet af Marit Beckmann. Jeg præsenterede hende i sidste års beretning, idet vi havde anskaffet os et stort fuglemaleri fra hendes hånd - et motiv fra Vadehavet. Et billede der nu hænger på Skipperhuset. Også julemærket kom til at stå i fuglenes tegn med en flot serie dyremotiver fra Vestkysten, holdt i julens varme farver. For første gang prøvede vi at sælge mærket on-line på hjemmesiden, altså et E-mærke, men vi må desværre konstatere, at det var med en begrænset succes, idet der kun blev solgt 9 eksemplarer heraf. Dette kan undre, da mange interesserede gennem årene har efterlyst netop denne adgang til julemærket. Det vil dog fortsat være muligt at købe E-mærket fremover, da vi føler os overbeviste om, at interessen kun kan være stigende. Jeg kan ved denne lejlighed ikke undlade at opfordre SSF til at anvende mærket ved sine digitale julehilsner. Det

positive er til gengæld, at salget af de traditionelle julemærker har vist en lille vækst i forhold til året før, idet der er solgt 975 ark.

Kunstkortet var ligeledes tegnet af Marit Beckmann og forestillede Sort Sol over marsken.

Donationer: Vi har også i år modtaget gaver, idet vi har fået overdraget tre malerier af Hans Busch-Alsen af Anne-Birgitte Jacobsen, samt et billede malet i sand fra Kirsten Jensen og ét af Aase Osholm. Det er vi meget glade for.

Vi har haft et fortrinligt samarbejde i vores lille udvalg, så der skal lyde en stor tak til Jytte Møller, Grethe Bay samt Lisbeth Kochanski. Jeg skal dog beklage, at Corona-krisen har ramt vores arbejde og forhalet flere processer, ligesom vi har set det i det øvrige samfund.

12. Det Humanitære udvalgs beretning v. Leif Volck Madsen

Først et par tal. Vi har i årets løb fået indberetninger om liv og aktiviteter fra 30 af de i alt 40 klubber, der kører i vores regi, og de fortæller os, at klubberne i alt har afholdt knap 700 møder med i alt ca. 11.000 deltagere.

Disse indberetninger beder vi om, dels for at få en fornemmelse af, hvordan det går i de meget forskellige klubber, og dels for ved samme lejlighed at minde dem om, at vi gerne står til rådighed med råd og dåd, hvis de har brug for det.

Og i kraft af den kontakt har vi også efterhånden et ret tydeligt billede af, at "klublivet" efterhånden er en aktivitet, der ikke længere synes at appellere lige så stærkt til vore seniorer, som det var tilfældet for bare år tilbage.

Alle årene har der været en del små klubber, hvis medlemmer hyggede sig med at mødes, ofte hos hinanden, til en kop kaffe og en god nabosnak.

Der blev strikket og broderet og måske også produceret anden form for husflid, og det var bare godt.

Men problemet er, at de ikke kan tiltrække nye medlemmer. Der er blevet færre af de hjemmeløbende husmødre; familiemønstret blev et andet, og behovet for sådanne klubber er ikke så stort længere.

Men der er jo også de andre større klubber med hyppige møder og med forskellige tilbud om kurser og andre aktiviteter.

De er der stadig, og der er også klientel til sådanne klubber, men de har fået andre problemer at slås med, nemlig at finde folk til at påtage sig det frivillige store arbejde med at tage dagligt ansvar i klubben.

I efteråret 2019 deltog jeg i lidt af et krisemøde i en sådan klub. Den havde bestået i et halvt hundrede år, de sidste 38 år med den samme leder.

I mange år var der kommet en 30-40 til samvær en gang om ugen, og man havde etableret et stort hold damer, der på skift sørgede for kaffe og kager, og man havde skiftende programpunkter til hvert eneste møde.

Men nu ville (kunne) lederen ikke mere; alderen trykkede, og helbredet var ikke det bedste, men selv blandt de mange, der havde været med i mange år, var der ingen, der havde lyst til at tage opgaven op.

Forsamlingen var ked af at skulle lukke butikken; jeg foreslog, at de til en begyndelse kunne drosle aktivitetsniveauet lidt ned – fx nøjes med at mødes en gang om måneden i stedet for ugentlig – et halvt års tid; så kunne det jo være, at der var nogen, der ville melde sig.

Det gjorde de, men der var stadig ikke nogen, der meldte sig!

Så nu er klubben blevet lukket ned; kassereren beholdt klubbens likvide midler indtil videre, men hvis der ikke sker noget inden sommerferien, vil kassen iflg. vedtægterne blive overdraget til SSF.

Og apropos klubberne! Den årlige udflugt, som Det Humanitære. Udvalg. indbyder klubbernes ledere og deres medhjælpere til som en tak for deres indsats, gik i år til Rendsborg.

Vi besøgte først den danske kirke i Rendsborg, hvor John Windberg tog imod os og fortalte om kirken og menighedens historie.

I 1946 og 47 forsøgte man at låne/leje sig ind i to forskellige tyske kirker, men det blev til afslag begge steder.

I 1948 blev der så indkøbt en barak fra en af de tyske flygtningelejre i Danmark, som så i december samme år blev indviet og taget i brug som dansk kirke, og menigheden i Rendsborg blev således den første uden for Flensborg, der efter krigen fik sin første egen kirkebygning. Den nuværende kirke stammer fra 1966.

Derefter kørte vi til Ejderhuset i Büdelsdorf, hvor vi blev modtaget af SSF's amtskonsulent og hendes gode hjælpere, som stod parate med et lækkert kaffebord. Samtidig fik vi en orientering om huset og SSF's arbejde i dette vores sydligste amt.

Eisenkunstguss museet var næste stop; her beundrede vi det store udvalg af støbejernskunstværker, kunstfærdige kakkelovne og store og små statuer og buster, der i årenes løb var blevet til i jernstøberiet Carlshütte.

Efter en rundtur i Rendsborg – fra den gamle lodsstation ved kanalen i vest til kanalfærgen ved Nobiskrug i øst – fik vi middagen i Brückenterrasse i højbroens skygge.

Tak til Ejderhuset og til John, der stod for guidningen hele dagen; et par varmegrader mindre ville bestemt ikke have gjort noget på denne årets varmeste dag.

Før jeg tager hul på efterårets program, skal vores sommerudflugt, som fandt sted den 12. juni og gik til frilandsmuseet Molfsee ved Kiel, nævnes.

En forholdsvis lille skare havde meldt sig til turen; mange havde været der i forvejen, for stedet er absolut et besøg værd; det er smukt holdt, og det er spændende at se de mange store og små gårde fra forskellige dele af Slesvig-Holsten, og middagen på Drahtenhof var fortræffelig.

Efter sommerpausen fik vi på Flensborghus i september besøg af Kai Johannsen fra Kollund, der siden 2006 har været holdleder for det danske herre-håndboldlandshold, og han kunne fortælle meget spændende om både op- og nedture for holdet.

Den 3. oktober var der dækket op til et hyggeligt "spis sammen" måltid i det danske hus i Sporskifte, og den 9. oktober kom Gershom (Gerhard) Jessen, som i dag er forretningsfører for den jødiske menighed i Flensborg, og fortalte om menigheden, der netop er flyttet til nye omgivelser i Frisergade.

Sammen med Sprogforeningen og Lærernes Pensionistforening nød vi en dejlig eftermiddag i selskab med Erik Sommer mandag den 4. november, og han er som bekendt god til både åbne folks øjne for sangenes indhold og til at få folk til at synge!

Det Nye Kina var emnet for Willi Nielsens foredrag den 13. november. Det var det supermoderne og højteknologiske Kina, vi fik et imponerende indtryk af.

Og sidst på året og ind under jul den 11. december, kunne vi så slappe af med præsten og billedkunstneren Ejvind Nielsens causeri over livet, humoren, selvhøjtideligheden og alvoren.

Nævnes skal også, at BIFFENS folk den 24. september om formiddagen viste os den flotte og dramatiske danske film "I krig og kærlighed". Tak fordi I vil afsætte en formiddag til os pensionister.

Efter julepausen var vi så inde i jubilæumsåret 2020, som var udset til at skulle være et rent jubelår – hundredåret for Sønderjyllands genforening med Danmark 1920.

Det havde jo allerede i lang tid været med til at bestemme valg af mange foredrag; ikke mindst den store krig, som i Sønderjylland i alle årene har fået lov til at fylde rigtig meget, er blevet behandlet under mange forskellige synsvinkler.

Men her i 2020 var det så Genforeningen, der skulle have lov til at fylde! – hos os syd for grænsen dog med skyldig hensyntagen til, at jubelen jo aldrig måtte skjule, at vores landsdel jo IKKE kom med tilbage til moderlandet.

Og når vi så tilmed var sammen med vores tyske naboer og venner, så kunne vi jo nøjes med lidt mere lavmælt sammen med dem at fejre den grænsedragning, der har vist sig at være på alle måder heldig, og som i nu 100 år har virket fremmende på forholdet mellem danske og tyske i grænselandet.

Vi begyndte forårets foredragsrække med at søge det helt store overblik over landsdelens historie med Christiansfelders P.C. Jacobsens foredrag med den lovende titel "Fra kong Vermund til Christian X."

Så skulle vi jo være klædt godt på til årets store emne.

I februar tog maskinchef Ingolf Zeuch os med ombord på et af Mærsk-flådens absolut største skibe. Vi fik indtryk af, hvor meget forskelligt, der kan være på én gang i sådant et containerskib, og så lagde han heller ikke skjul på, at det ikke just er tørre beskøjter, vor tids sømænd lever af ombord!

Og det var sandelig heller ikke, hvad vi blev budt på, da vi den 7. marts gik til bords i Sporskiftes danske hus.

De mange sultne gæster nød den gode mad i det gode selskab, og det var just det, der var meningen.

Et par dage efter – den 11. marts – mødte vi så provst Hasse Neldeberg Jørgensen, som i causeriets form gav os indtryk af, hvad han var for en person, og hvad han havde at bidrage med til vores danske kirkeliv i Sydslesvig.

Desværre havde han ikke tid til at svare på ret mange spørgsmål fra forsamlingen bagefter, da han skulle haste til et andet møde.

Og dermed kom han faktisk til at indvarsle de nye betingelser for alt liv og samvær i Sydslesvig i de næste måske mange måneder fremover, nemlig tiden med coronavirussen.

Provsten skulle nemlig diskutere aflysning af en stor dansk-tysk festgudstjeneste i Flensborgs Mariekirke den 15. marts, og det var det, der kom til at præge de uger, der fulgte: aflysning på aflysning på aflysning.

Hvad der skulle have været et jubelår for fællesskab og genforening blev til en tiltagende indskrænkning i vores alles bevægelsesfrihed, til grænselukning og til mere eller mindre selvvalgt karantæne.

Det planlagte højskoleophold på Nørgaards Højskole i Bjerringbro i begyndelsen af maj blev aflyst. 30 havde meldt sig til en uges ophold.

Efterårets fire vandringer i grænselandet kunne vi da heldigvis gennemføre, og der var som altid god tilslutning til både dem nord og syd for grænsen, men forårets ture måtte aflyses på grund af restriktioner og lukkede grænser.

De to aktive pensionisthold, der mødes i Tønnsenhuset, nåede heldigvis at afvikle deres program både i efteråret 2019 og i foråret 2020, inden Coronaen lagde alt ned.

Men også støttekredsen for alderdomshjemmet blev selvfølgelig nødt til at indskrænke al aktivitet sammen med beboerne, af hensyn til deres og personalets sikkerhed.

En usikker og utryg stemning har således præget hverdagen i vores forskellige kredse siden marts, og der er vist ingen, der ikke glæder sig til den dag, da Coronakrisen er overstået og vi alle kan få vores hverdag tilbage.

Forhåbentlig kan vi så konstatere, at vi endda slap forholdsvis let uden tab af menneskeliv.

Det Humanitære Udvalg er "flyttet" fra Flensborg Bysekretariat, som i de seneste mange år har hjulpet og ydet en fremragende service, hvilket de skal have stor tak for, til Kulturafdelingen på Generalsekretariatet, hvor Claudia Jans, vil hjælpe udvalget fremover.

13. Evt

Jens A. Christiansen gør opmærksom på Amtskonsulenternes årlige indberetninger om det danske arbejde i Sydslesvig 2019-2020, der ligger som bilag på bordene. Takker konsulenterne for deres vurdering og analyse af det danske arbejde i amter og distrikter. Indberetningen tages op til ét af de kommende hovedstyrelsesmøder, men kan måske allerede nu give inspiration til tiltag i distrikterne.

Tine Bruun Jørgensen spørger til, om de andre beretninger ikke skal godkendes.

Formanden svarer, at det kun er de tre faste udvalgs beretninger, der skal godkendes, men benytter lejligheden til at takke, Erik, Leif og Lars Erik for deres beretninger, som repræsenterer 3 vigtige søjler i SSF.

Dirigenten opfordrer dem, der ikke skal være med til lukket møde til at forlade salen nu.

JAC/cj

7. oktober 2020